

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa
valla
ajaleht

Nr. 11(105)

november

2004

November-hingekuu

Igäihel meist on meie segasel rännuajal siin ilmas üks kohustus: päästa oma hing ja mõjutada möödaminnes teisi meie mõju alla sattuvaid hingi.

Kathleen Norris (1880-1960) Ameerika kirjanik

Võtan endale julguse esitada Sulle „Toomas Mitt, paar küsimust, millele ma loodan ka vastust saada.“

Pärnumaa aasta haridusjuht - see vist ei ole päris täpne tiitel, mis Sulle sel sügisel omistati?

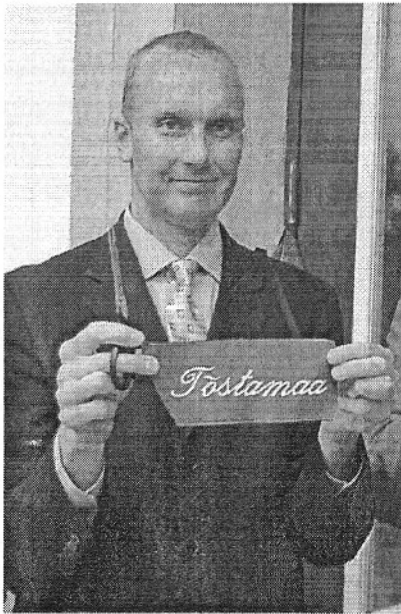
Aukirjal seisab: Pärnumaa aasta haridusametusejuht ja seda tiitlit annab välja Pärnu maavalitsus. Allkiri sellel on maavanema oma. Tõesti, lisaks aasta õpetaja tiitlitele on ka selline tore aunimetus olemas.

Mida see Sinu jaoks sisaldab?

See on tegelikult tunnustus kogu Tõstamaa koolile ja vallale. Üle kuue aasta olen siin kooli juhtinud ja üksi ei

tee õppetöö korraldamisel ja ehitus- ning renoveerimistöodel midagi ära. Tublid õpetajad, koolionud ja -tädid ning vallatöötajad on sellest pikast ja kohati keerulisest protsessist läbi tulnud ning koos oleme vaatamata kõigele ka ellu jäänud. Siinkohal tahangi kõiki asjaosalisi tänada. Tõesti, suur-suur töö on ära tehtud ja keegi pole öelnud, et „ah, mis me jamame, see kõik ju takistab meie igapäevast tööd“. Tahan siinkohal erilised tänusõnad edasi öelda vallavanemale Toomas Rõhule, valla ehitusnõunik Ain Birgile ja kooli majandusjuhatajale proua Elfi Voolile. Nende õlgadel on olnud kõige suuremad koormad kanda, et meil nüüd selline tore koolimaja on.

Üks osa sellest tunnustusest ongi koolimaja ehitustööde lõpetamine aga teine pool on koolielu argipäev - õppetöö. Ka siin on edasiminekuks olnud tubli. Kui võrdleme eelmise kevade riigieksamite tulemusi varasemate aastate omadega, siis seekordsed lõpetajad saavutasid parimad tulemused. Samuti on rõõmus tõdeda, et igal kevadel, kui oleme koolis tänupäeva korraldanud ja ma esitan vallavalitsusele taotluse

õpilaste premeerimiseks, siis on nimekiri läinud aasta-aastalt ikka pikemaks. See annab tunnistust õpetajate ja lastevanemate tublist tööst.

Milliseid mõtteid, tundeid tekkisid sellise tunnustuse saamisel?

Tahaksin siin kasutada Voldemar Panso ütlust, et tegelikult on inimeseloom äärmiselt laisk olend ja et keegi sellest aru ei saaks teeb ta kõvasti tööd. Kuna olin nooruses tippsportlane, siis on mul väga hea enesetunnetuse mehhanism ja -mobiliseerimisvõime, mis ei lase loruks minna. Muidugi kohustab selline aunimetus veelgi paremini ja rohkem

tööle. Kuid vaatan siin oma tegemiste nimekirja ja selles on väga palju selliseid töid, mida pole veel jõudnud ära teha ja sinna lisandub aina ülesandeid juurde. Seega võib rõõmustada, et ega töö otsa saa. Aga tunnen kroonilist ajapuudust, pigem on tarvis tegeleda kõige olulisemate asjadega ja paljud pisi-asjad seisavad järjekorras. Kuid sageli sõltuvad suured tulemused just väikeste probleemide lahendamisest. On vaja lisaks rohkem aega kulutada analüüsimisele ja planeerimisele, et teha õigeid otsuseid.

Kooli direktor ja mõisahärra? Kumb roll jääb peale?

Eks ikka koolipapa oma. Mõisahärrana tunneksin end vast siis, kui ühtegi haridusreformi enam käimas poleks, õpetajate töökoormuse ja palgamured oleksid lahendatud, iga Juku ja Juta saaks kooliskäimisest vaid rõõmsaid eduelamusi ja häid hindeid ning mina tuleksin hommikul kooli, võtaksin teekruusi ja läheksin pargi sügavusse rahulolevalt koolielu üle mõtisklema ja uusi plaane nuputama .

**25.novembril
kell16.30**

**TÕSTAMAA
KESKKOOLI**

**lastevanemate
üldkoosolek**

Külas on psühholoog
Toivo Niiberg
Info tel.44 96 216

Tõstamaa Spordiklubi
kutsub
pühapäeval,
21. novembril

SUUSAHUVILISI

**raja
korrastustalgutele.**

Koguneme kooli
spordiväljakul **kell 11** ja
teeme paar tundi tööd
(okste koristamine,
riisumine).

Pärast tööd soe saun.

Palju õnne, Tõstamaa valla staažikaim külavanem, Tiit Pilt!

Kui kellelgi tekib soov külastada Manija saart, siis kohtub ta alati Tiit Pildiga. Munalaiult saab saarele sõita väikelaevaga "Aul", aga kui laev ei ole miskipärast käigus, ei jää saarele sõit ometigi ära. Külavanem tõmbab oma paadile hääled sisse ja tuleb külalistele sadamasse vastu. Kui saarele sõitja on turismihuviline, pakub külavanem oma turismitalus ööbimist ja kohutäidet (koos sarmika perenaise Üllega). Külavanem tunneb oma saart ja rahvast ning võib innustunult tutvustada Manija loodust ja inimesi. Tiit Pilt on läbi-lõhki ettevõtlik inimene. Ainukesena Pärnumaal kasvatab mees šoti mägiveiseid. Karja pidamise eesmärgiks on rannaniitude korrashoid ja pilliroo liigvohamise pidurdamine. Kui kellelgi saare elanikest tekib mingi mure (kas vaja pensioniasju ajada või elekter jätab mõne majapidamise pimedaks jne.) pöörduvad nad ikka külavanema poole ja saavad ka alati abi. Tubli mees see Manija külavanem Tiit Pilt.

VALLAVALITSUSE INFO

Teed

Septembri alguseks õnnestus lõpule jõuda Alu karjääri taasavamise dokumentatsiooniga.

Firma Sakala Teed purustas seal kruusa TREV ile 10000 m³ ja vallale 4000 m³. Kui igal aastal oleme suutnud vedada munitsipaalteedele ca 1000 t kruusa, siis karjääri avamine võimaldas tänava vedada munitsipaalteedele kokku üle 5000 t kruusa, mida valla enamkasutatavatel teedel liiklejad peaksid kindlasti ka tunnetama. Kapitaalsemalt parandati kruusakatet lisaks kevadel tehtud Kõpu ja Riida teedele Kanamardi, Vana-Alu, Saeveski-Karbiküla, Tõhela järve, Toominga, Ermistu järve, Rammuka-Poolenõmme, Kärneribensiinjaama teedel.

Osaliselt parandati veel Ermistu, Nautsi, Tõu, Tõstamaa sadama, Värati vana-sadama, Vana-Vaiste, Kavaru ja Aavanuki teede ning Jõe tänava katet. Samuti on kaevatud ca 1 km kraave ja ehitatud 5 truupi. Tööd teostati vastavalt teehoiukavale. Veel niidetakse sel sügisel teeäärtest ja kraavidelt võsa.

Bussiliiklus

Valla buss sõidab igal koolipäeval 230 km õpilasliine ja senine 1982 aastal toodetud buss amriseerus. Alates 1. novembrist on liinil vallavalitsuse ostetud, 1990 aastal valminud ja remondi läbinud buss. Vana buss on müüdnud varuosadeks.

Pootsi piirkonna lapsevanemate pöördumise põhjal on vallavalitsus

pidanud läbirääkimisi maavalitsuse ja bussifirmaga Skorpion hommikuse liini läbiviimiseks Tõstamaa kooli juurest. Ehitanud on busside ümberkeeramiskoht koos parkla laiendusega ja praeguste plaanide kohaselt peaks peale uue liinigraafiku kinnitamist hommikune sadama liin hakkama kooli juurest läbi sõitma.

SA Tõstamaa korrakaitse juht on alates 1. oktoobrist Mait Janson.

Pootsi koolimaja majaperenaine on 1. oktoobrist Helgi Peters. Maja on plaanis kujundada Pootsi keskuseks, kus on Kihnu väina merepargi keskus (kontor, ekspositsioon, raamatukogu, internetipunkt, käsitöötuba, saab korraldada kultuuri- ja külaüritusi ning rentida ruume (toitlustus, majutus, seminariruum).

Kultuuri osas räägitakse tihti, et maal pole kultuur kättesaadav, transport on kallis jne. Kindlasti tihti see nii ongi. Vallapoolisel toetusel andsid 30. oktoobril Tõstamaa mõisasaalis suurepärase kontserdi tuntud muusikud Urmas Lattikas, Toomas Rull ja Raul Vaigla. Pisut piinlik oli esinejate ja korraldaja Önnela ees, sest kuulajaid oli kohale tulnud vaid ca 30. Usun, et esinemine sobinuks hästi kooli muusikaõpetuse silmaringi arendavaks osaks, paraku oli ka kooliõpilasi saalis vaid 3. Urmas Lattikas arvas, et ilmselt vaadatakse televiisorist tähti muusikas. Ilmselt ei ole asi siiski alati ainult kultuuri kättesaadavuses.

Toomas Rõhu

Täna sinust saanud JUUBILAR, oma elu samas vaimus jätkka! Askeldusterohkelt ringi tõtta, õitse ja noor ole ikka, kestvate rõõmu soovime sul pikka!

Kallis Seliste piirkonna aukodanik **LEIDA MERELO**

Õnnitleme sind südamest juubeli puhul!

Õnnitleb: Seliste Ringkonna Selts ja kõik sugulased ja tuttavad.

Sotsiaalküsimused

Tõstamaa vallavalitsus eraldas oktoobris :

1. Täiendavat sünnitoetust ühele emale 2500 krooni + kink
 2. Matusetoetust ühele matjale 1000 krooni
 3. Lasteaia söögiraha soodustust 2 taotlejale 250.-
 4. Koolilõuna soodustust 19 taotlejale 1040.-
- Toimetulekutoetust said oktoobris 37 peret kokku 3252 krooni. Selle aasta kümne kuuga on rahuldatud 337 toimetulekutoetuse taotlust 306 tuhande krooni ulatuses. Määratud hooldaja ühele raske puudega inimesele.

Enda Väli

**Vallavolikogu korraline istung
toimus 01.11.2004.a.**

Istungil osales 8 volikogu liiget.

Kinnitati järgmine päevakord:

Vallavanema info

Ettekanne Toomas Röhult.

**Maavara kaevandamise tasust
vabastamine**

Otsustati: lähtudes "Maapõueseaduse" paragrahvi 35 lõikest 2 ja võttes arvesse asjaolu, et maavara kaevandamise tasu laekub valla eelarvesse, vabastada Tõstamaa Vallavalitsus kaevandamise tasu maksmisest.

Detailplaneeringute algatamine

Otsustati:

algatada Tõstamaa vallas Seliste külas asuvate Vello-Mardi, Eeri-Mardi ja Juhani-Mardi maaüksuste detailplaneering ja Tõstamaa vallas Tõlli külas asuva Puhkebaasi maaüksuse detailplaneering.

Tühistati detailplaneeringu algatamise otsus 07.09.2001.a.nr. 23.

**Viie valla jäätmekava esimene
lugemine**

Jäätmehoolduse arendamiseks koostatakse riigi, maakonna ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava. (Jäätmeaaduse paragrahv 39) Tõstamaa

valla jäätmekava eelnõu on valminud koostöös Audru, Lavassaare, Varbla ja Koonga vallaga.

Jäätmekava eelnõuga saab tutvuda valla koduleheküljel www.tostamaa.ee ja paberkanjal vallavalitsuse kantseleis. Kõigi ettepanekud on oodatud!

Teeregistri põhimääruse vastuvõtmine

Otsustati: võtta vastu määrus kohalike maanteede registri pidamiseks.

Ehitiste peremehetuks tunnistamine

Tunnistati peremehetuks ja võeti valla munitsipaalomandisse Tõstamaa vallas, Kavaru külas asuvad Saardu ja Nuki paadikuurid

**Värsket infot Tõstamaa valla
planeeringute kohta.**

Tõstamaa Vallavolikogu võttis 01.11.2004.a. istungil vastu Laksu maaüksuse detailplaneeringu. Tõstamaa vallas Peermi külas asuv 3,48 ha suurune Laksu maaüksus jagatakse üheksaks kinnistuks sihtotstarbega suvilakruntide maa ja suvilaühistute üldmaa. Kruntide täisehitamise protsent on kuni 5 %, lubatud on krundile ühe kuni 2-korruselise suvila ja 1 korruselise abihoone rajamine. Laksu detailplaneering on avalikul väljapanekul kõigile tutvumiseks 17.11-

01.12 Tõstamaa vallamajas (tööpäeviti kell 8.00-13.00, 14.00-17.00) ja Pootsi raamatukogus (T-R kell 11.00-18.00). Planeeringut tutvustav avalik koosolek toimub Tõstamaa vallamajas 02. detsembril kell 14.00.

Tõstamaa Vallavolikogu tühistas 01.11.2004.a. istungil 07.09.2001.a. aastal Tõstamaa vallas Manija külas asuva Manija maaüksuse detailplaneeringu algatamise otsuse maaomanikule tehtud ettekirjutuse mittetäitmise tõttu. Planeeringuga sooviti 3 palkmaja seadustamist ehituskeeluvööndis.

Tõstamaa Vallavolikogu algatas 01.11.2004.a. istungil Tõstamaa vallas Tõlli külas asuva Puhkebaasi maaüksuse detailplaneeringu. Ranna piiranguvööndis asuv 4,19 ha suurune maaüksus soovitakse jagada 4-ks, määrata uute kinnistute ehitusõigused ning sihtotstarbed.

Tõstamaa Vallavolikogu algatas 01.11.2004.a. istungil Tõstamaa vallas Seliste külas asuvate Vello-Mardi, Eeri-Mardi ja Juhani-Mardi maaüksuste detailplaneeringu. Kolmele maaüksusele, kogusuurusega 12,9 ha, soovitakse rajada puhkeküla ning muuta senist maa sihtotstarvet.

**Mälestusteenistus
paadipõgenike auks**

Septembri 17 kuupäeval sai Seliste kirikus toimuma mälestusteenistus sõnas ja muusikas 1944 aasta sügisel külast lahkunute auks. Teenis. Pärast preester Ardaljon Keskküla peetud jumalateenistust algas muusikaline osa, kus vaimulikke rahvaviise laulis allakirjutanu ja meremeeloolulisi ja päevasobivaid viise esitas kohalik kvintett "Salme" Alex Trope käe all. Sündmus oma vaikivas tõsiduses oleks oodanud rohkem inimesi, kes veel 1944.aasta sügise lugu mäletavad, peavad ja teavad.

Hiljem külatuppa kaetud teelauas meenutasid kohaletulnud põlised külaelanikud inimesi, kes lahkusid ja äratasid taas elule mälestustepilte enda eluteedest. Tookordne koosistumine ärgitas mõttele veel elavate elulugude kirjapanekust. Äärmiselt tänuväärne on seesuguste koosistumiste korraldamine küla- ja kaugemaltni tulnud rahavale, sest ühiste mälestuste

kandmise jõud on üksiku inimese meenutustest suurem. Ja seda Seliste külas, kus loo kirjutajalgi juba mitmendat korda oli võimalik viibida, ja mis tegelikult tõeline fenomen on – seesama kirik, küla- ja muuseumitoad, rahvamaja ja kiriku vahele loodava pargi ja pastoraati kristliku hooldekodu rajamise ideed. Sellele kõigele lisab väärtust auväärne eas prouade lauluansambel, mida külvavanim Alex Trope südamest veab.

Väga mitmel pool ringi käies ja väga erinevate inimestega suheldes ei ole tihti näha seesugust soojust ja siirust, mis on just väikestele rannäärsetele küladele omane. Meri on ilmselt see, mis inimesed teiseks teeb. Ja kuigi ka Seliste küla mureks on noorte inimeste lahkumine linna nõu paremale elule, on nad ilmselt siiski kaasa saanud midagi, mida sisemaalt ei leia.

Marju Metsman
Virumaa inimene

MÄLUMÄNG

Tõstamaa mälumängusarja II mäng toimub 30. novembril algusega kell 19 Tõstamaa rahvamajas. Oodatud on ka uued võistkonnad.

I mängus 19. oktoobril osales 9 võistkonda. Kolm paremat olid:

1. **Nulliring** (Karin Randmäe, Liis Kärme, Enn Martson, Heikki Luhamaa)
2. **Tõhela** (Kirsti Talu, Karin Reinson, Aare Sutt, Jaak Tork)
- 3.-4. **Lõvisüda** (Elli Teras, Jaan Tamm, Tiina Kapten, Mari Lühiste)

MM (Anneli Võso, Marek Lind, Kalev Martson, Enno Kase)

Järgnesid võistkonnad Üks-teist, Einsteinid, Vaska, Nurgalööök ja Lea.

Prügi ja veelkord prügi

29.oktoobril toimus järjekordne keskkonnakoolituse päev. Üritus toimus Tõstamaal ja peateemaks oli prügi kogumine, käitlemine ja transport. Seekord olid osalejateks ka naabervaldade esindajad. Pikema sõnavõtuga esines **Peeter Oja** Pärnu keskkonnateenistusest. Ettekandja rääkis veelkord lahti jäätmete traditsioonilise klassifikatsiooni (olmejäätmed, ohtlikud jäätmed, klaas- ja plasttaara). RAGN-SELLS-I müügijuht **Indrek Pedak** tutvustas jäätmete kogumise ja transportimise korda, samuti iga inimese ja majapidamise ülesandeid selles valdkonnas. Iga majapidamise juures peab olema prügikast ja leping jäätmekäitlusettevõttega. Kui jäätmeid tekib vähe, on võimalik jäätmeid vedava ettevõttega kokku leppida ka teistsuguste võimalustega – kas koguda jäätmed prügikottidesse või reguleerida prügi äravedamise tihedust (näiteks 1x kvartalis). Aga üks on kindel – jäätmed tuleb eelnevalt sorteerida ja kinniseotud kottidega konteinerisse panna. **Biologunevad** jäätmed (toidujäägid, puulehed jmt.) võimaluse korral komposteerida, klaas- ja plasttaara ja ohtlikud jäätmed viia selleks määratud konteineritesse või kohaliku jäätmepunkti. **Tõstamaa on ainuke vald Pärnumaal, kus on oma jäätmepunkt.** Leevendust jäätmemajanduse korrastatuses loodetakse ka lähiajal jõustuvast seadusest, mis kohustab kõiki kaubandusettevõtteid oma taara tagasi ostma ja taaskasutusse andma. Siinkohal mõned šokeerivad arvud jäätmete laguaja pikkusest:

paber – 2,5 kuud
apelsinikoored – 6 kuud
piimapakid (tetra) – 5 aastat
sigaretikonid – 12 aastat
plastkott – 10 – 20 aastat
pampers – 75 aastat
konservikarbid – 100 aastat
õllepurgid – 200-500 aastat
Loodan, et jäite mõttesse!

Tõstamaa valla keskkonna- ja arendusnõunik **Raine Viitas** (selle ürituse korraldaja) rääkis lähemalt Tõstamaa prügimajanduse olukorrast. Rainet pahandab osa vallaelanike püüd eirata kohalikke jäätmekäitlusseadusi. Sageli kallatakse prügi maha suvalisse kohta metsa alla, viiakse võrastesse konteineritesse või püütakse selgeks teha, et tema majapidamises jäätmeid ei tekigi. Kogu eelnev tegevus on suunatud sellele, et mitte üürida isiklikku konteinerit ega sõlmida tasulist lepingut

jäätmevedajatega. Intrigeeriv küsimus: **Kas Sina suudaksid oma majapidamises toimetada täiesti jäätmevabalt?** Tunnista, et see on võimatu! (kui vastad ausalt). Koolituspäev lõppes väikese jalutuskäiguga mööda Tõstamaa matkarada kohaliku jäätmepunkti. **Kalev Martson** andis ülevaate jäätmepunkti struktuurist ja tegevusest. Jäätmete äraandmine on tasuline (25 krooni 1m³) ja toimub kindlatel päevadel. Kuna talvel tuuakse jäätmeid vähem, on loobunud kindlatest nädalapäevadest ja soovist jäätmeid tuua tuleb eelnevalt Kaleviga kokku leppida. Kuigi jäätmete vastuvõtmine on tasuline, on jäätmekoht vallale ikkagi majanduslikult kahjumis (näiteks ühe televiisori edasitoimetamine maksab 65 krooni, aga televiisoreid on seal kümneid, rääkimata kõigest muust). Kokkuvõtteks võib nentida, et jäätmemajanduse organisatoorne külg Tõstamaa vallas on heal tasemel. Kõikjal on kinnitatud postide-seinte külge väikesed prügikastid "Hoiame Tõstamaa puhtana!" (hea laps paneb sinna oma jäätisetopsi või kommipaberi). Alevi keskel on tasuta kasutamiseks taarakonteinerid, tasulised suured prügikonteinerid ja kaupluses kastike patareide kogumiseks ja lõpuks jäätmekoht suuremate jäätmete äraandmiseks. Tänavu suvel sai Raine organiseerimisel ka kalmistul teatud kord loodud. On tähistatud prügi mahapaneku kohad ja tagasihoidlik puust stend kalmistu väravas, kus kõik kirjas, kuidas kalmistu korrastamisel toimida.

Ja lõpuks väike meelepea:

1. Ära kunagi ega kusagil põleta kile- ja kummitooteid (mürgitad kas keskkonda või rikud oma küttesüsteemi lõõrid)
2. Seo alati oma prügikott enne konteinerisse panemist kinni.
3. Ohtlikud jäätmed (patareid, akud, külmpakid, televiisorid jmt.) vii jäätmepunkti.
4. Suured papi- ja paberikogused vii samuti jäätmepunkti. Väikesed kogused võid põletada.
5. Kasuta kõiki väikesi rohelisi prügikaste selleks, mis maistamisest üle jääb.
6. Komposteerid kõik jäätmed, mis seda võimaldavad.

Kui peame kinni kasvõi ainult nendest lihtsatest reeglitest – muutub meie looduskaunis kodukoht veelgi ilusamaks!

Efeline

Tõstamaa vallavalitsus kuulutab välja konkursi TÕSTAMAA HOOLDEKODU JUHATAJA ametikohale

Eeldame:

sobivat haridust ja sobivust hooldustööks;
vallaasutuse jutimiseks vajalikku majanduslikku mõtlemist;
nägemust hooldekodu töö korraldamiseks ja arendamiseks;
head suhtlemisoskust ja organiseerimisvõimet;
arvutioskust;
soovitavalt võõrkeelteoskust;

Pakume:

eneseteostusvõimalust hooldekodu arendamisel;
töötasu sõltuvalt töötulemusest
koolitusvõimalusi;

Avaldus koos palgasoovi, CV ja haridust tõendavate dokumentidega palun esitada kinnises ümbrikus märgusõnaga "hooldekodu juhataja" **Tõstamaa vallavalitsusele 4. detsembriks 2004 aadressil Tõstamaa, Sadama tee 2, 88101 .**

Info tel. 96 180,

e-mail toomas@tostamaa.ee

VÕRKPALL

Traditsiooniline Spordiklubi võrkpalliturniir on algamas. Osalema oodatakse kuni 8 liikmelisi võistkondi koosseisus 4 naist+4 meest. Mängud toimuvad alates 22. novembrist esmaspäeva ja kolmapäeva õhtuti Tõstamaa rahvamajas vastavalt ajakavale. Registreerimine 19. novembrini Ede Pähn 5118515, osavõtutasu 200 krooni võistkonnalt.

Laupäeval, 20. novembril Tõstamaa rahvamajas algusega kell 11 **paarisvõrkpalliturniir segapaaridele.** Osavõtumas 20 krooni. Vajalik eelregistreerimine Ede Pähn 5118515.

Pärnumaa võrkpalli meistrivõistluste II liiga mängud Tõstamaa rahvamajas:

Esmaspäeval, 15. novembril

Häädemeeste – Tõstamaa naised

Kolmapäeval, 24. novembril

Sk Kalju – Tõstamaa mehed

Kolmapäeval, 15. detsembril

Are – Tõstamaa mehed

IGAÜHEÕIGUS (lõpp)

LOODUSANDIDE KORJAMINE

Metsamarju, seeni, lilli, ravimtaimi, sarapuupähkleid ja muid loodusande, mis ei ole looduskaitse all, on lubatud korjata kõigil, kõikjal ja alati eeldusel, et korjamiskohas on viibimine lubatud. Eramaal ja -metsas, kui need on piiratud ja tähistatud, on loodusandide korjamiseks

vajalik maaomaniku või muu maavaldaja luba. Eramaa omanikul või muul maavaldajal on õigus keelata oma maal loodusandide korjamist siis, kui sellega tekitatakse talle ülemäärast kahju või rikutakse vägivaldselt tema kodurahu.

Tehnilise toorme, nagu pajukoore, korvivitsade, männikasvude, vaigu jms kogumine igatüüpi igatüüpi alla ei kuulu. Murda elusaid puid ja põõsaid, koorida

tüvesid ja langetada kuivanud puid võib ainult omaniku loal.

Igäüks võib võtta looduslikest veeallikatest vett nii joogiks, pesemiseks kui olmevajadusteks, samuti varuda kõikjalt jääd. Talukaevust vee võtmiseks on vajalik omaniku luba.

KALASTAMINE JA JAHT

Igäühel on õigus avalikul või avalikuks kasutamiseks määratud veekogul, sh mitme maaomaniku või muu maavaldaja vooluveekogul **kalastada ühe lihtkäsiõnnega** kellelegi tasu maksmata. Muul eraveekogul võib kalastada ainult

veekogu omaniku loal. **Teiste kalapüügiõigustega** on kalastamine lubatud vaid kalastajakaardiga ning seadusega sätestatud korras.

Jahipidamine on Eestis korraldatud seadusega, see ei kuulu igatüüpi igatüüpi alla.

Koeraga võib looduses liikuda vaid teda lõas pidades, välja arvatud jahi ajal.

Maastikul liikuja peab vältima metsloomade ja lindude häirimist, seda eriti nende sigimis- ja pesitsuspaikades. Ka veekogudel ei ole lubatud sõita kalade kudemis- ja lindude hulgalise pesitsemise paikadesse.

LOODUSE RISUSTAMINE

Looduses viibides ja seal liikudes ei tohi loodust risustada. Tuleb meeles pidada.

et tänapäeval rohkesti kasutatavad plastpakendid ei lagune ja lubamatu on neid endast loodusesse maha jätta Bensiin ja õlid kuuluvad ohtlike jäätmete hulka

ning need tuleb alati loodusest lahkudes kaasa võtta.

IGAÜHE VASTUTUS

Kui inimene tekitab oma tegevusega tahtmatult või tahtlikult kahju loodusele, looduskaitseobjektidele või kaitstavatele liikidele, kivististele ja mineraalidele, samuti maaomanikele

või muudele maavaldajatele või rikub nende seaduslikke õigusi, **tuleb tal kahju (põlengud, vilja ja heina tallamise, reostamise jms) hüvitada.** Hea on, kui hüvitatakse vabatahtlikult ja südametunnistuse järgi. Vastasel juhul on kahjukannatajal õigus hüvitus

süüdlaselt sisse nõuda seaduses kehtestatud korras.

Looduse, samuti maaomaniku või muu maavaldaja kodurahu ning omandi rikkumine võib tuua kaasa haldus- ja kriminaalvastutuse.

KUST SAAB INFOT?

Esmasteks teabeallikateks on loa andjad, s.o maaomanikud ja muud maavaldajad.

Vallavalitsuses on vallavanema ja vallasekretäri kõrval kõige teadjamaks

omavalitsusametnikuks valla maakorraldaja. Maakonna tasandil saab igatüüpi igatüüpi kohta asjakohast informatsiooni maakonna keskkonna-teenistusest ja keskkonnainspektsiooni piirkonna kontorist, kes teavitavad üldsust kõigile kättesaadavate infokanalite kaudu ka kõikidest seadusjärgsetest ajutistest või

alalistest igatüüpi igatüüpi ahistavatest kitsendustest.

Teavet saab ka iga maakonna turismiinfokeskusest.

LÜHIKOKKUVÕTE

.Ei või:

Looduses võib:

liikuda jalgsi, jalgrattaga, suuskade, paadiga ja ratsa kõikjal, kus see ei ole seadusega või seaduse alusel keelatud; viibida kõikjal, kus on lubatud liikumine; korjata metsamarju, seeni, lilli, ravimtaimi, sarapuupähkleid ja muid loodusande, mis ei ole looduskaitse all; kalastada ühe lihtkäsiõnnega avalikel või avalikuks kasutamiseks määratud veekogudel

liikuda kohalike elanike koduühel, istandikes, mesilates, külvidel, viljas ja mujal põllumajandusmaal, kus omanikule tekitatakse sellega kahju; **süüdata lõket ja telkida** maaomaniku või maavaldaja loata; **pidada jahti ja kalastada** ilma vastava loata, välja arvatud lihtkäsiõnnega; **vigastada puid ja põõsaid**; **häärida** kohalike elanike kodurahu; **kahjustada** metsloomade ja lindude elupaiku ja pesi, korjata nende mune, tuua neid kaasa koju ning tekitada neile kahju muul viisil; kahjustada looduskaitseobjekte ja kaitstavaid liike;

kasutada mootorsõidukeid seal, kus see on keelatud; saastada loodust.

Igatüüpi igatüüpi kehtib ka kõigi Eestis seaduslikul alusel viibivate välismaalaste ja muude isikute kohta.

PÕHITÕED KEPIKÕNDIMISEL

(järg eelmises lehes ilmunule)

Kepikõnd on on arstlikult soovitatav mõõduka ülekaalulisuse, kergekujulise liigesekulumisehaiguse, lülisamba kroonilise valu, I ja II tüübi diabeedi, mõõduka raskusega kõrgvererõhuhaiguse ja südameisheemia tõve korral

Kepid vähendavad koormust puusa- ja põlveliigestele, suurendades samas lihastööd ülakehas-õlavöötmes, õlavartes ja kätes

Kepid käes annavad kõnnile ka juurde kindlust, rütmikust ja suurendavad tasakaaluning teevad kõndimise huvitavamaks

Terviseliikumise juures on tähtis see, et koormus annaks südamele- ja veresoontele ja lihastele parajalt võhma. Kepikõnd võrreldes tavalise kõnniga suurendab koormust kolmandiku võrra. See tähendab praktikas seda, et liikumisest on tegelik kasu suurem ja ka näiteks liigsed rasvakilod põlevad kiiremini

Kepp kaitsevahendina on ka tõhus vahend näituseks ründamishimuliste koerte peletamiseks

Terviseliikumisel on paraja koormuse näitajaks kiirenenud südametegevus, kerge ähkimine ja mõnusa soojuse teke kehas. Vajalik on ka kontrollida südamelöögi sagedust. Seda kahel põhjusel: kui südametegevus pole piisavalt kiirenenud ei ole ka liikumisel kestvat soodsat toimet tervisele. Teine olukord: südametegevuse kiirenemine üle soovitava pole jällegi hea

Soovitava südamelöögisageduse leiame lihtsa reeglga: 180 miinus inimese vanus aastates.

Pulssi loetakse katsudes südametukseid randme või kaelaarteril. Tuksed loetakse 15 sekundi jooksul ja saadud arv korrutatakse neljaga. Pulsisagedust on soovitatav kontrollida umbes 10 minuti möödumisel tervisetreeningu alustamisest. Pikemal kõnnil hinnatakse pulsisagedust 15-20 minuti tagant.

Kepikõnni kepid on suusakeppidest lühemad. Need ulatuvad maast kuni painutatud küünarliigeseni

Kepikõndimisel viiakse korraga ette vastasjalg ja vastaskäsi: näiteks

alustatakse liikumist parema jalaga, siis viiakse ka ettepoole vasaku käe kepp. Vältida liigselt keppide etteviimist: see võib põhjustada kaela-õlalihaste pingevalusid

Nagu ikka pikemal kõndimisel peavad jalatsid andma jalatallale tuge ja omama ka 2-3 cm kontsa. Jalats peab olema parajalt avar- arvestama peab seda, et liikumisel jalatsisse kängitsetud labajalg paisub ja võib tekkida hõõrdumine

Tervisetreeningu pikkus on soovitatavalt 30 minutit korraga, 3-4 korda nädalas.

Kogemuse tekkides on soovitatav kord nädalas teha ka pikem ring kuni 1 tund. Oluline on ka koht kus tervisetrenni viiakse läbi. Tõstamaal leidub õnneks väärt kohti piisavalt. Parim on tihkeks tallatud metsarada kus poleks samas maa seest vastuturritavaid puujuurikaid.

Vältima peaks keppikõndi asfaldil: kõnd asfaldil pörutab liigselt käsi ja jalgu ning on möödavuravate autode tõttu ebameeldiv ja ohtlik

Parajast koormusest annab tunnistust meeldiv reipus ja enenergiatulv. Sinkirjutaja peab enda jaoks terviseliikumist "päeva teise poole energiasüstiks"

Madis Veskimägi

Tõstamaal valiti 2004.a. misse ja mistereid

9. oktoobril toimus Tõstamaa Rahvamajas hoogne sügispidu, mis algas show-kavaga "Miss ja Mister Teini'2004". See on ülesastumis- ja enese proovilepaneku võimalus 12.-14.-a. julgetele ja andekatele noortele. Osalejatel tuleb läbida tutvustuse, isetegevuse ja esinduslikkuse voorud.

Kaasaelajaid oli tulnud ka sel korral palju – igas eas inimesi. Tänu toetajatele (**vallavalitsus, Härma pood, Teeristi pood, Laine baar ja Majandusühistu Tõstamaa kauplus**) said kandidaadid kroonitud ja meeles peetud. Õigeid otsuseid aitasid valikute juures teha **Lagle Adler** (Tõstamaalt), **Carmen Maantoa** (Tõstamaalt) ja **Marko Koitla** (Pärnust). Samuti oli võimalus publikul parim välja valida.

Saagu siinkohal nimetatud need vaprad, kes sel sügisel show's osalesid ja tiitleid võitsid:

Isabel Joao – publiku lemmik ja Miss Fantaasia,
Mariia Kalbach – Miss Talent,
Signe Heindla – Miss Naeratus,
Leenu Aava – Miss Teini,
Taavi Tõnisson – publiku lemmik ja Mister Fantaasia,
Robert Rand – Mister Talent,
Karlo Salu – Mister Teini.

Show konferansjee tööd tegi suurepäraselt **Andres Tõlp**. Oma kohalolekuga austas meid ka **Miss Teini'2003 – Marta Põltsam**, kes viis läbi kroonimise ja tiitlite üleandmise.

Vahepalaks ja õhtupärliks oli külalistest noorte võistlustantsijate ülesastumine standard- ja ladinatantsudega. Jätkus hoogne tantsuõhtu, kus muusikat ja valgusefekte pakkusid **diskorid Pärnust**. Kes veel jõudis hilisõhtused üllatuskülalised ära oodata, sai näha kahte suurepäraselt break-tantsu etendust Pärnu meistrite poolt.

Uued missid ja misterid valitakse juba järgmisel sügisel! Olge kohal!

Õnnela.

SÜGISLAAGER TÕSTAMAAL

26.-28. okt., koolivaheajal, oli Tõstamaa rahvamaja laagripaigaks 38-le põnevust otsivale lapsele. Selline võimalus sai teoks tänu Tõstamaa Vallavalitsuse, Kultuuriministeeriumi ja mitmete tublide inimeste lahkele abile ja toetusele.

Kolmepäevane põnevus algas laagri lipu heiskamisega rahvamaja ees. Tegime sporti, meisterdasime, koristasime rahvamaja ümbrust, laulsime, viisime läbi mälumängu, tegelesime kokandusega jpm.

Esimesel õhtul toimus maastikumäng, mille lõpp-punkt oli **Maire Adleri** õu. Seal ootas meid perenaise poolt lõke ja lõbusad seltskonnamängud. Teisel päeval käisid tüdrukud külas **Helga Randmaal**, kus tutvusime tema fantaasiamaailma ja nukkudega. Poisid aga õppisid **Leo Martsoni** juures luudasi tegema.

Külas käisid võistlustantsu noored meistrid **Maria** ja **Karl Sutt** Lindilt, kes esitasid ja õpetasid meile standard- ja ladina-tantse. Kosmeetik **Carmen Maantoa** õpetas ja tegi meile näomaalinguid, seda kõike läks meil tarvis karnevaliohtuks. Samal õhtul oli meiega ka igihaljas Helga oma kirevas kostüümis. Laagri lõpetasime hariva ja huvitava külaskäiguga Pärnusse. Jaotasime end kolmeks grupiks, et saaks viibida tund aega koos kolme kuulsa ja põneva inimesega: muusikaõpetaja **Toomas Voll**, näitleja-showmees **Elmar Trink** ja kunstioõpetaja **Mari Sobolev**.

Nimetatud meistrid kohtusid meiega oma töömiljööis ja andsid meeldejäeva õppetunni. Toomas Volliga tegime kasulikke hääleharjutusi ja siis õpetas ta meile selgeks ühe oma lauludest.

Elmar Trink juhendas keha ja hääle lahtimängimist ning õpetas näitlemise põhitõdesid. Mari Sobolev rääkis kunstist üldse ja õpetas, kuidas õigesti

inimest joonistada. Laagri lõpetasime magusalt ühes Pärnu kohvikus.

Peakorraldajad laagris olid **Karin Miidu**, **Merli Mirk** ja **allakirjutanu**, põhitegijad **Aivar Juurik**, **Grete Adler**, **Karoliine Kask**, **Mario Oidersalu**, **Kristel Jürgens** ja **Robert Veeväli**. Laagri kokad olid **Aime Sutt** ja **Aime Maruse**. Suur-suur tänu ja jõudu ka edaspidiseks!

Rahvamajas võib veel praegugi näha laste tööde näitust. On aga palju juhtumeid, mida kirjeldada ei saa – tuleb ise nendes viibida – nagu näiteks ööelu, hommikune ärkamine, tantsuga ja vabalavaga peoõhtud jms.

Järgmine laager (kui Kultuuriministeerium toetab) jälle kevadel, ikka vaheajal ja sportlik-kultuuriline!

Õnnela.

Inimlikkusest

Olen viimasel ajal vähe filme vaadanud ja üritustel osalenud, kuid need, mida olen valinud, on mu maailmavaadet tugevalt mõjutanud. Pannud mõtlema meie ühiskonna väärtushinnangute, levinud käitumismallide üle.

Taas kord toimus suvel **Indiaanilaager**. Tahtsin minagi selles osaleda, eriti kuna see asus meile nii lähedal Matsirannas. Piletihinda võib nimetada hirmkalliks. Võimatu on tõesena võtta korraldajate väidet, et tegu on mittetulundusliku üritusega, kus toetatakse kaugeid külalisi indiaanlasi ja personal ning eestvedajad töötavad "aitäh" eest.

Kuna olin üks neist, kelle artikkel oli üles pandud nende ametlikule koduleheküljele, arvasin, et võin küsida soodustust. Tahtsin võimalust indiaanlaste keskel kasvõi ühe päeva või paar tundi olla. Kuid minu abipalve pörkus vastu kalki **EI-d**. Saan aru, et nii suure ürituse korraldaja peab oskama öelda EI ja nad ei saa iga hädasolijat aidata. Kuid nõrdimust tekitab viis, kuidas seda tehti. Nii on igal pool. Ametnikud ei suuda iialgi ega malda süveneda teise inimese probleemi. Nad ei oska südamega kuulata, ei taju teise isiku hinge. Kuidas saab juhtida-korraldada üritust, mille missioon on tolerantsuse, armastuse, kaastunde ja harmoonia

äratamine, keegi, kes ei jaksa mind isegi lõpuni kuulata ega vaevu oma Eid põhjendada? Järelikult on tegu vaid süd ametu äriga.

Teine samal teemal mõtlema panev sündmus oli film **"Terminal"**, mis praegugi kinodes jookseb. See on mehest, kelle kodumaal toimub riigipööre ja seeläbi ootamatult kodakondsuseta jäänult on ta "kinni" New Yorki lennujaama terminalis. Ta ei tohi astuda ei USA pinnale ega ka sõita tagasi koju. Ametnike jaoks on ta mittekeegi. Temast tahetakse parema meelega lahti saada, et keegi teine selle probleemiga tegeleks; tahetakse teda lõksu meelitada, et leiduks midagi, mille eest teda süüdistada, vangki saata. Kuidas on see võimalik? Kuidas ei saada aru teise olukorrast, kuhu jääb inimlikkus? Lisaks ei vaevuta temaga rääkima ta oma keeles. Suhtumine, et **kui sa pole ameeriklane, oled sa mittekeegi**.

Ometi on film **"Terminal"** helge. Miks? Sest kirjeldatud mees oskab elada hetkes ja võtta hetkest oma võimalused. Ta võiks halada ja masendusse langeda oma haleda olukorra pärast. Enamus meist seda iga päev teebki. Aga tema ei mõtle, mis oli, mis tuleb, vaid elab nüüdses hetkes. Kui on nälg, siis tuleb leida võimalus rahateenimiseks, kasvõi jaburatest, võimatutest allikatest. Kui on uni, tuleb luua tingimused, kus saab end hästi välja puhata. Nii käib ka meie

igapäevaelu – kui on probleem, võta aeg maha ja keskendu oma vajadustele ja leia võimalus toimida lahenduseni. Lahendus on väikestes asjades, kui vaid pühenduda.

Igaks asjaks on oma aeg. Kui kord on möödunud see aeg ja jõuab kätte sisimas vaikselt oodatud sündmus, siis on see aeg, mil võib tajuda hetke terviklikkust, mil mõtted asetuvad me peas seostaud kohtadele. Tajud, et kõik on võimalik, kui vaid soovida ja tahta. Kuid inimesed ei malda ootada. Värgisi sündmuse esile kutsudes teeme liiga iseendale ja oma lähedastele. Ei saa oma ajast ette käia ega toimunud sündmuse edasi lükata. Kiirustamishetkel on hea endale öelda: Peatu, vaata, kuula!, lülitada end välja ajavoolust. Kui osata, siis lülitada välja ka mõtted. Milline tundub elu siis?

Enim on mu maailmavaadet mõjutanud aga film **"Küla"**, sedagi võib praegu veel näha. Film tekitas minus tunde, et mu soovid ja valikud on võimalikud. Et on võimalik luua enda ümber maailm, kus on just minul ja mu lähedastel hea, maailm, kus suhelda vaid endale sobivate-meeldivate inimestega. Kus ei ole kiirustamist. Kus ei valitse rahasuhted. On aega naeruks ja rõõmuks, aga ka kurbuseks ja leinaks: aega oma tunnete jaoks. Aega olla ükski, midagi tegemata. Ja aega pühenduda.

“Küla” näitas, et meie ühiskond ei toimi ilma valeta. Kui tahta kedagi aidata, siis tuleb valetada, varjata oma tegelikku eesmärki. Seadustes pole kirjas, seeläbi nagu pole lubatud aitamine, hoolimine, heasüdamlikkus, aeg iseendale. Mõistmist on vähe. Puudu jääb inimlikkusest.

Aga kogu maailm, iga riik ja seadus on alguse saanud ja sõltub, kasvõi kaudselt, igast inimesest, meie igapäevastest valikutest, käitumisest meie ümber olevate inimestega. Seetõttu, muutes enda lähedal olevat maailma endale meelepäraseks ja heaks, mõjutab

see suuremat ringi ja ka kogu maailma. Seda siis, kui on aega, soovi süveneda ja tegeleda iseendaga, elada hetkes.

Ethelor.

Tants riiete ümber

Meil vallas on üks maja, kuhu tuuakse abi nii riiete, kui ka mööbli näol. Seal käivad nii vaesemad, kui ka rikkamad inimesed. Ka küladesse tuuakse riideid kohale, kui kutsutakse.

Nii juhtus ka minuga selline lugu, et mõtlesin neile emadele kellel on kolm ja enam last ning kes kasvatavad üksi last või lapsi, et kutsun abi just neile, sest tavaliselt pole just need emad kohal käinud, kes vajaksid lastele riideid. Eks ole neil ka

oma põhjus olemas. Leppisin nii kokku riide toojatega, kui ka emadega. Emad saaksid siis rahulikult vaadata, kas tema lapsele see või teine asi sobib, et mitte toppida kiiruga kotti mittevajavaid asju.

Saabus lõpuks see päev (lõpuks sellepärast, et ka eelnevad kokkulepped läksid luhta), mil pidime riideid vaatama tulema, kui kohapeal selgus, et meil on külas rohkem kui 11 paljulapselist ema (kaasaarvatud ka

üksikemad), kes lapsele väga riideid vajaksid. Tänu muidugi inimese kadedusele, kes ei talunud mõtet, et äkki mõni parem riie läheb teisele ja tema on ilma. Ma arvan, et need emad, kes olid kohale kutsutud, olid samuti pettunud ning jäid paljudest vajalikest riidetest ilma. Miks küll peaks kadedus nii inimest närima?

Solvunud ema

Kuidas tunda inimest?

Täna oli poes jälle sarnane situatsioon: morn, tulpinud liigutustega müüja andis mulle kaupa, isegi tere ei öelnud. Vahel tahaks mitte osta, ehk just inimese pärast, kes sulle kaupa pakub. Miks? Sellise inimese liiga vaikne hää ja mitte suu avamine viitab selgelt allasurutud emotsioonidele ja depressiivsusele. Mornus ja tulpimus liigutustes aga mitte enesega rahulolule, sundolukorrale ja jõuetusele.

Vahel me lihtsalt ei saagi aru, mis ajas meid teise inimese juures marru. Tihtipeale tühised asjad,

liigutused, hääletämber, kehaasend. Ja vahel mõtleme, miks küll tüli tekkis, miks sõber tegelikult valetas ja...

Lilian Glass kirjutab väga hea raamatu “Ma tean, mida sa mõtled”. Meie tegime raamatust enese jaoks konspekti, millest võib kasu olla paljudele.

Ütleksin suhetes inimestega Lilian Glassi sõnadega: “Eesmärk pole kõikidele meeldida”. Kui ma selle raamatu läbi töötasin, küsis Erik minult, kuidas on?

“Õudne”, vastasin. Tõepoolest, kui ma ennem teadsin inimestest palju,

siis see raamat täiendas mind veelgi, ja mitte ainult märkamise poolest, vaid kui otsaesist katsun, on selge see et tahaks teemat vahetada ja kui liiga aegselt räägin olen kaugel antud hetkest.

Inimene on väga oluline-kuid veelgi olulisem on teda osata mõista!

Päikest!

Thule ja Erik

Tõstamaa Jalgpall 2004.

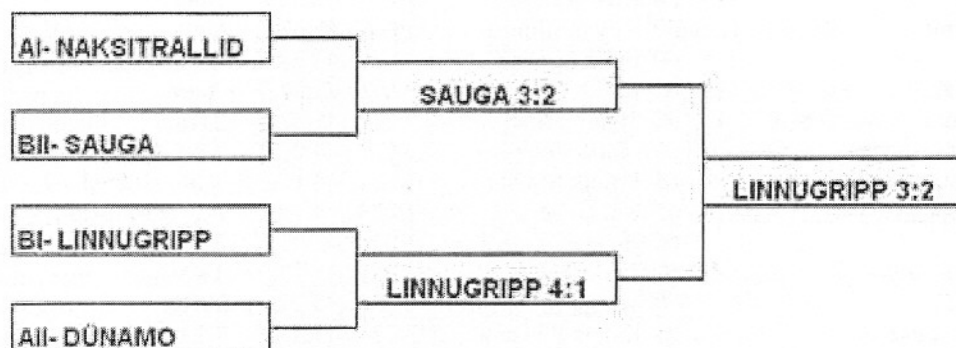
Tõstamaa kooli staadionil toimus 14. augustil traditsiooniline jalgpalliturniir. Turniiril osales 11 meeskonda ja 2 naiskonda, registreerus täpselt 100 mängijat. Peeti 29 võistlusmängu ja 1 näidismäng.

Tüdrukute turniiri võitis kolmandat aastat järjest Tõstamaa tüdrukutest koosnev võistkond „Sõprus“, kes alistas „Turbolehmad“ tulemusega 2:1.

„Sõpruse“ koosseis: Grete Adler, Karoliine Kask, Merlin Miido, Katri Martel, Kristi Ränk, Ida Joao, Erge Saare ja Kristel Jürgens.

„Turbolehmad“ mängisid koosseisus Marta Puju, Elis Kaas, Käth Kiipus, Kati Tiimus, Berle Brant, Kadi Rannula, Keidy Pukk.

Meeste turniiri eelmängud toimusid võistkondade suurest arvust johtuvalt kahes alagrupis. Mõlemast alagrupist pääses edasi 2 parimat võistkonda.

Turniiri võitis „Linnugriip“ (Mikk Eelsoo, Mait Savi, Aivo Aas, Timo Kübar, Martin Maripuu, Meelis Saal, Reno Laanemaa, Genet Õunapuu), kes pingelises finaalis alistas tulemusega 3:2 võistkonna „Sauga“ (Gerd Ärsis, Kermo Pikkor, Romek Raid, Toomas Rohtla, Asso Annus, Egon Teesalu, Sergei Jakovlev, Martin Kaar).

Ajapuudusel ja võistkondade heakskiidul 3. ja 4. koha mängu ei toimunud. Kolmandat kohta jäid jagama Tõstamaa noorte baasil moodustatud võistkonnad -„Naksitrallid“ (Raido Oja, Sven Jürgens, Raul Mätik, Rain Leova, Tanel Miidu, Tarmo Laan, Raido Salk, Marko Esko) ja „Dünamo“ (Rivo Talvis, Virgo Laansoo, Riho Jurjev, Viljo Lühiste, Deivid Väara, Aro Kütt, Olver Järvik, Margus Maripuu).

Enim väravaid (9) löid turniiri jooksul **Raido Oja** („Naksitrallid“) ja **Genet Õunapuu** („Linnugriip“), kes parima jalgpalluri tiitli selgitasid välja haaravas penaltiseerias. Paremaks osutus Raido Oja: 7 väravat lõi **Aivo Aas** („Linnugriip“), 4 korda sahistasid puurivõrku **Meelis Saal** („Linnugriip“) ja **Kermo Pikkor** („Sauga“). Penalteid läks vaja ka parima naismängija väljaselgitamisel, kelleks tunnistati **Karoliine Kask** („Sõprus“). Üldse said turniiri jooksul jala valgeks 35 mängijat.

Poolfinaal Linnugripi ja Dünamo vahel

Finaalmäng

Enne otsustavat meeste finaalmängu toimus näidismäng naiskonna „Turbolehmad“ ja turniiri kohtunike vahel. Sedapuhku võitsid mängu kohtunikud ja Sport.

Korraldajad tänavad sportlike eluviiside toetamise eest Tõstamaa Spordiklubi, Lucia baari, Tõstamaa Edu kauplust, Teeristi ja Pootsi poodi ning pr. Elli Terast.

Täpsemalt on võimalik turniiri tulemuste, väravalööjate edetabeli ja fotojäädvustustega tutvuda aadressil

www.zone.ee/tostamaajalgpall .

21. Tõstamaa jooks 23.oktoober 7,5 km

1 Mario Mustasaar	M 1	27.22,6	Audru	7 Mati Medal	MV 1	29.39,8	OÜ Pipereg
2 Rain Jano	M 2	27.39,5	Pärnu pataljon	8 Ivan Jutkin	PB 1	29.49,8	Haapsalu
3 Hero Prins	M 3	27.56,5	Audru	9 Joe Lepp	M 6	30.07,4	Pärnu pataljon
4 Mehis Mäe	M 4	28.06,1	Audru	10 Tambet Mäe	PC 1	30.20,5	Audru
5 Meelis Mäe	PA 1	28.46,5	Audru	11 Lauri Sahtel	PA 2	30.54,5	TKK
6 Ando Stimmer	M 5	29.17,6	SK Raudmees	12 Jüri Leesmäe	MV 2	30.58,7	OK West

13 Marge Nõmm	NV 1	31.07,3		58 Kristjan Viir	PD 6	42.32,2	Audru
14 Volli Raudsepp	MV 3	31.11,2	Pärnu	59 Oliver Stimmer	PC 6	42.43,3	Uulu
15 Meelis Kukk	MV 4	31.16,3		60 Ilmar Lumiste	MV 7	43.28,5	
16 Toivo Marus	PB 2	31.22,9	TKK	61 Kati Kuura	TB 2	43.57,0	Audru
17 Gerd Jugala	PB 3	31.32,4	Audru	62 Signe Heindla	TC 4	43.57,2	TKK
18 Lembit Mäe	PB 4	31.52,2	Audru	63 Maila Heindla	TC 5	44.07,4	TKK
19 Andres Siim	M 7	31.55,9	Tõstamaa	64 Priidik Maninen	M 22	44.15,5	Tartu Ülikool
20 Peeter Puio	M 8	31.56,8	Põhja	65 Kuldar Miidu	M 23	44.41,5	Päästeteenistus
Politseiprefektuur				66 Hannes Vahemäe	PB 8	45.04,1	TKK
21 Toivo Tinast	PC 2	32.24,1	TKK	67 Teele Tinast	TB 3	45.23,5	TKK
22 Taavi Marus	PC 3	32.57,6	TKK	68 Mariia Kalbach	TC 6	45.29,1	TKK
23 Tomek Jaanso	M 9	33.18,5	Tõstamaa	69 Kaupo Põltsam	M 24	45.39,1	Tõstamaa
24 Rene Mustasaar	M 10	33.30,1	Audru	70 Simo Suursild	PD 7	45.47,5	Audru
25 Tarmo Laan	M 11	33.44,9	Tõstamaa	71 Andres Kalbach	M 25	46.10,6	Tõhela
26 Aivar Bertulis	PD 1	33.50,3	Haapsalu	72 Taavi Tõnisson	PB 9	46.27,5	TKK
27 Kaja Raks	NV 2	34.03,3	OK West	73 Merlin Miido	TA 2	46.54,5	TKK
28 Andres Martson	M 12	34.26,8	Tõstamaa	74 Kristel Jürgens	TA 3	46.54,7	TKK
29 Sven Jürgens	M 13	35.34,7	Tõstamaa	75 Evelin Seppor	TA 4	47.26,8	TKK
30 Ergo Rand	MV 5	35.48,4	TKK vilistlane	76 Epp Tuisk	N 4	47.28,3	Tõstamaa
31 Siim Heindla	PB 5	36.04,5	TKK	77 Priit Meos	M 26	47.37,1	Tallinn
32 Karmen Stimmer	TB 1	36.08,4	Sütevaka	78 Eimar Martson	PD 8	47.59,6	TKK
33 Kaur Kuura	PC 4	36.22,6	Audru	79 Märt Meos	M 27	48.11,9	Tallinn
34 Leenu Aava	TC 1	36.23,4	TKK	80 Liis Lehtla	TC 7	51.04,5	TKK
35 Madis Viir	PA 3	36.25,1	Audru	81 Kerli Kuld	TB 4	51.04,7	TKK
36 Tauri Tinast	PD 2	36.29,1	Pärnu	82 Kätlin Jürgens	N 5	51.30,3	Tõstamaa
37 Tõnu Reinfeldt	PB 6	36.59,5	TKK	83 Hendrik Joonas	PC 7	51.37,2	Audru
38 Janar Jürgens	M 14	37.14,4	Pärnu	84 Raili Rääbis	N 6	52.13,3	Soometsa
39 Valvo Volgerad	M 15	37.41,9	Tõstamaa	85 Ats Käär	M 28	52.13,8	MALEV
40 Tarmo Oidjärv	M 16	37.57,6	Tallinn/Tõstamaa	86 Venno Press	M 29	52.14,7	MALEV
41 Tauno Tinast	M 17	38.47,8	Pärnu	87 Andres Sahtel	M 30	52.16,3	MALEV
42 Ethel Elor	N 1	39.17,9	Tõhela	88 Joel Pulk	M 31	52.17,4	MALEV
43 Remo Joosep	PB 7	39.42,7	Audru	89 Hardo Vahemäe	M 32	52.17,9	MALEV
44 Helar Martson	PD 3	39.44,7	Tõstamaa	90 Kaido Martson	M 33	52.18,5	MALEV
45 Koidu Killing	TC 2	39.57,0	Audru	91 Anni Reinfeldt	N 7	55.08,3	Tõstamaa
46 Mariliis Medal	TC 3	40.10,2	Järveotsa	92 Liisu Aava	TB 5	55.08,6	TKK
Gümnaasium				93 Reigo Mändla	M 34	55.37,2	TKK
47 Eda Vallimäe	TA 1	40.13,5	TKK	94 Alar Karjel	M 35	55.39,2	TKK
48 Kaspar Virks	PC 5	40.14,5	Tallinna	95 Katrin Kivisild	TA 5	55.41,7	TKK
Üldgümnaasium				96 Rainer Rand	PA 4	57.29,1	TKK
49 Siim Suursild	M 18	40.41,7	Audru	97 Andra Vaaks	N 8	57.30,2	TKK
50 Otto-Georg Kirsi	PD 4	41.09,4	Audru	98 Daana Veeäär	N 9	57.31,5	TKK
51 Väino Urm	MV 6	41.19,2		99 Karoliine Kask	TA 6	59.55,2	TKK
52 Sten Jupatševski	PD 5	41.19,6	Audru	100 Janno Palits	PA 5	59.56,7	TKK
53 Raul Mätik	M 19	41.31,9	Tõstamaa	101 Romet Palits	M 36	1:08.15,6	TKK
54 Kertu Keel	N 2	41.43,2	Tallinn	102 Elo Pulk	N 10	1:08.16,0	TKK
55 Lembit Martson	M 20	41.45,1	Tõstamaa	103 Evelyn Liländer	N	DNF	Tõstamaa
56 Liia Oidjärv	N 3	41.58,1	Tõstamaa	104 Tanel Tinast	M	DNF	
57 Ülo Marus	M 21	41.58,9	Tõstamaa				

Lastejooks 700m

1 Karl Kalda	3.16,8	TKK	16 Janet Siim	4.51,8	
2 Ken Heamets	3.38,8	TKK	17 Karen Adler	4.53,3	Tõstamaa
3 Kaur Kalamets	3.42,1		18 Teele Tõnisson	4.55,6	Tõstamaa
4 Kristjan Kase	3.42,3	TKK	19 Meriliis Martson	4.55,8	
5 Vahur Mäe	3.44,9		20 Agnes Janson	4.59,7	Tõstamaa
6 Lillerine Lille	4.02,2	Tõstamaa	21 Piret Mäe	5.19,2	
7 Karolin Stimmer	4.05,2		22 Alice Teki	5.22,8	Tõstamaa
8 Roland Joao	4.06,8	Tõstamaa	23 Kristina Oidjärv	5.31,3	
9 Merilin Oidjärv	4.15,5		24 Margit Kiisk	5.32,7	
10 Ingvar Kalbach	4.17,5	Tõstamaa	25 Egert Siim	5.49,7	
11 Allar Martson	4.17,7	Tõstamaa	26 Maria Toodo	6.03,0	Tõstamaa
12 Markkus Pulk	4.18,1	Keila	27 Loret Miidu	6.08,1	Tõstamaa
13 Siiri Heindla	4.26,4	Tõstamaa	28 Sten Kiinvald	6.12,3	
14 Teet Salundi	4.44,3		29 Kertu Lille	6.42,8	Tõstamaa
15 Kevin Puusild	4.44,6				

VOKIRATAS 20

23. septembril 1984.a. hakkas Pärnumaal, Tõstamaa Rahvamaja juures tegutsema pensionäride klubi, mille eesmärgiks oli korraldada koosviibimisi ja võõrustada huvitavaid inimesi. Klubi presidendiks valiti **Felix Laansoo** ja tunnuslauluks "Kungla rahvas". Esimestel aastatel käis klubi koos kord kuus ja igal kokkusaamisel esines keegi külaline mingil kindlal teemal (reisimuljed, tervishoid, ajalugu jne.). Klubi üritustele haarati kõiki soovijaid ja nii kujunes iga üritus üsna rahvarohkeks (20-50 osalejat). Igal kokkusaamisel valiti korralduskomisjon, kes pidi järgmise kuu ürituse ette valmistama (külalise kutsumine, teelaud). Peagi selgus, et klubi liikmete hulgas on andekaid lauljaid, tantsijaid ja pillimängijaid. Tehti algust isetegevusega – õpetajateks **Elsa ja Theodor Lõõbas**.

21. oktoobril 1986.a. toimus klubi ajaloos suur muudatus. Klubile tulid appi noored õpetajad – **Maimu Juhkam** (tantsuõpetaja) ja **Viivi Karlep** (lauluõpetaja). Koosviibimised kujunesid korrapärasteks ja said folkloorse suunitluse. Erilist tähelepanu pöörati vanade käsitöötavade ja rahvakommete tutvus-tamisele. Eriti hästi võeti rahva poolt vastu algupärane montaaž "Talveõhtu talutares", mis andis ülevaate talvistest käsitöödest talus (ketramine, kudumine, puutöö jm.). Samal ajal otsustati rühma nimeks võtta "Vokiratas" ja tunnuslauluks "**Vana vakk**". Folkloor muutus seltskonnale mõtte- ja eluviisiks. Tutvustati kadri-, mardi-, jaani- ja jüripäeva kombeid, vallapäevadeks nähti vaeva kohalike rahvalaulude ning seltskonnatantsude leidmisel. Selleks kasutati **Orika Liisu** laule ning sajandialguse seltskonnatantsu õpetas **Elviine Talving**. Esinemisi toimus igal pool kodu-ümbruses, aga tõeliseks väljakutseks sai esmakordselt osalemine 6.07.1989.a. Baltika Rahvusvahelisel Folkloori-festivalil ja 8.07.1989.a. Pärnumaa Pirandil. Igal aastal osaleti ka Memme-Taadi Päevadel Pärnumaal, Jüripäeva Peol Tallinna Spordihallis jm.

Kahjuks pidid õpetajad Karlep ja Juhkam suure töökoormuse tõttu "Vokiratta" juhendamise loobuma, mistõttu toimus kollektiivi töös õigete juhendajate puudumisel teatud tagasilangus. Elu läks uuesti käima, kui folkloorirühma juhendajaks sai **7.12.1999.a. Tiia Schär**, kes juba esimesel kokkusaamisel pakkus välja mõtte kujundada "Vokiratta" põhitegevuseks kodukoha folkloori

tutvustamine. T.Schär'i juhendamisel on "Vokiratas" saavutanud silmapaistvaid tulemusi. Tiheda konkurentsiohela läbimise tulemusena teiste folkloorirühmade seas on osaletud kahel korral (2000.a. ja 2004.a.) Baltika Rahvusvahelisel Folkloorifestivalil, mitmed esinemised Pärnu Vallikäärus, rääkimata paljudest jaanipäevadest, Võru Seltskonnatantsude Festivalist, rahvatantsupidudest Pärnumaal, Sillaotsa Talumuuseumis jm.). Viimastel aastatel on olnud tihedat koostööd Audruranna folkloorirühmaga "Tarnad". 2004.a. toimunud folkloorirühmade ülevaatusel saavutas "Vokiratas" II kategoria, mis annab õiguse esineda ka väljaspool oma valda.

Tänane "Vokiratas" on tõeline folkloorirühm ja seda tänu juhendaja Tiia Schär'i laialdastele teadmistele ja otsinguhuvile selles vallas. "Vokiratas" on tuntust kogunud ka väljaspool Pärnumaad.

"Vokiratta" kroonikat on läbi aastate kirjutanud rühma liikmed **Zenta Tinn, Aima Nurm** ja **Efeline Liiv**.

23.oktoobril tähistas Vokiratas oma 20.sünnipäeva Tõstamaa Rahvamajas

Talukoka omad toidud

Kartulivorm lambaliha ja rosmariiniga

1kg kooritud ja poolitatud kartuleid
400gr lambaliha viiludena (või loomaliha, kana),
rosmariini, õli, puljongipulbrit (paprikat, lamsteaki,
kõõmneid), sibulat, küüslauku.

Lao kõik kartulid ja lihatükid ahjuvormi, vala peale õli, rosmariini puru, puljongipulber, sega oma kätega hoolikalt läbi. Pane see küpsema kinnisesse vormi umbes 45 minutiks, 220 kraadi juurde. Serveeri kohe, lisandiks isekorjatud pohlamoos ja värsked maapiim klaasis.

Retsept Leesoja talult, Thule köögist

Mis on uudist Teie köögis?

Jäätmepunkt

läheb üle talvisele töögraafikule ja võtab vastu vaid eelneva kokkuleppe alusel (jäätmete liik ja kogus ja toomise aeg). Iga laupäevast vastuvõttu enam ei toimu.

Kalev Martsoni telefon 5223024.

Õnnitleme novembrikuu sünnipäevalapsi!

Nii ajaratas ringi käänd

Hulk aastaid nagu lennul läind

Ei elu seadust muuta saa!

Las kõlab ühine "hurraa!"

IDA VINKLER 92
HELMILAINE 89
MARIA LEAS 88
HARALD JÄRVE 83
ASTA-AUGUSTE VAHUVEE 83
MARIA ÜLEM 81

LEILI SALK 80
LEIDA MERELO 80
AINO TORK 79
VOLDEMAR LANGUS 76
JÜRI PEENOJA 76
ELSA TIİK 75
MAIMO NIINE 74
ASTA KAROTAM 73
HELMUT KIVESTE 72

MARIA NIIT 71
ELLEN PIRSI 70
HELVI LIIVER 70
JAAN ILVES 70
SALME LEAS 60
MARTIN PÖLDSAM 60
JÜRI JAAKSON 60
JÜRI KOSJAKOV 55
LINDA NURM 55

Tervitame uut vallakodanikku!

SIGRIT ja GERT GRÜNBERG –
tütar GEANDRA

sünd.26.09.2004

TULE

KADRIKARNEVALILE!

Tõstamaa Rahvamaja

laupäeval, 20.nov. kl. 20 – 02

Tule vaimuka etteastega, unustamatus kostüümis!

Lõbusat muusikat teeb ans. "Tuljaku tugibänd"

Pilet 30.- kr.; õpil., pens. 20.- kr.

Kui oled kostüümis ja
sul on etteaste, siis pilet 0.- kr.

1. ADVENDIKÜÜNLA

süütamine alevi keskel kuuse juures

pühapäev, 28. nov. kl. 17

TÕSTAMAA JÕULUPIDU

laup., 18. dets. kl. 20

Jõulukontsert; tantsuks ans. MOSQUITO

Piletite eelmüük raamatukogus

alates 6. dets.-st 35.- kr.,

õpil., pens. 25.- kr.

samal õhtul kõigile 50.- kr.

Kolmapäeval, 17. nov. kl. 13 – 14

Tõstamaa Rahvamajas

kasutatud riiete ja jalatsite müük

Soovin osta talukoha või maatüki suvekodu jaoks.

Olen huvitatud kõigist pakkumistest.

Ei ole kinnisvaravahendaja.

Anti Truuts

Tel. 566 08163, 683 8988

Seliste küla kutsub!

Seliste külastoas pühapäeval 14. nov. kell 15.00

"Kas vaimne alaareng või võimalustega inimesed"

Film "Kuhu lähed, Janek", autor ja režissöör Hille Tarto.

Ligi tunnipikkuse portreefilmi kangelane on lastekodus kasvanud Janek, kes õppis suurivaevu käima ja elab praegu Nõmme sotsiaalmajas.

Kaamera jälgib praegu 25-aastase noormehe elukäiku viie aasta jooksul, salvestas tema hobisid ja unistusi. Janek ise räägib oma minevikust, olevikust ja tulevikust, sõna saab ka tema ema, kes pojast loobus. Film pakub mõtlemisainet puuetega inimeste elust, nende toimetulekust ja otsib vastust küsimusele: "Mis saab edasi?"

Vestlust viib läbi Alex Trope

Seliste külastoas pühapäeval 21. nov. kell 15.00

"Hüperaktiivsed lapsed"

Hüperaktiivsus ja tähelepanuvõime ning laps koolis

Lektor täpsustamisel.

Seliste külastoas pühapäeval 28. nov. kell 15.00

"Aita teisi siis sind aidatakse"

Pärnu Punane Rist

Lektor: Hiie Lainela

Tõstamaa kirikus

jumalateenistused

14. nov. kell 14.00 surnute mälestuspüha.

28. nov. kell 14.00 esimene advent.

Teenib Tiina Janno

Reedel 19. nov. kell 20.00

Tõhela Rahvamajas

"STIILNE LÕIKUSPIDU TÖÖLISKLASSILE".

Oodatud on nii põllutöölised, madrused, sõjaväelased,

karjakasvatavad, talupidajad, kulakud, traktoristid,

kalurid jne. Tantsuks mängib "AHTO" Häädemeestelt.

On üllatuskülaline!

Pilet eelmüügist: 18. nov. Tõhela Rahvamajast ja

Tõhela poest 80.-EEK, kohapeal 100.-EEK.

Info 4496 523, 53901521

**Tõstamaa
valla
ajaleht**

Toimetus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu

Ülo Lepik

Trükkinud OÜ Hansaprint

tel.44 96 184

lea.rannik@mail.ee

lo.lepik@mail.ee